

PASSZÍV DOHÁNYZÁS

Passzív dohányzás és törvényi szabályozás

A FACT Intézet 1999-es vizsgálata során a megkérdezettek 65%-a vallotta, hogy passzív dohányzásnak van kitéve. Ők átlagosan 270 percet töltöttek naponta dohányfüstös levegőben. A legtöbben szórakozóhelyeken és baráti körben vannak kitéve passzív dohányzásnak, de munkahelyükön a válaszadók 53%-a kénytelen a mások által kifújt dohányfüstöt beszívni. Egy 1995-ös vizsgálat szerint a diákok körülbelül egyharmada az iskolában is ki van téve passzív dohányzásnak. Egy 2000-es vizsgálat szerint a budapesti óvodások 40%-a kénytelen beszívni mások dohányfüstjét.

Szinte minden magyar lakos tudja, hogy a passzív dohányzás éppen olyan ártalmas, mint az aktív. 1999-ben a válaszolók 64%-a aggódott is a belélegzett füst hosszú távú egészségre gyakorolt hatásai miatt.

A passzív dohányzás megelőzését célzó intézkedések legnagyobb részét a nemdohányzók védelmében hozott 1999-es törvény foglalja magába. A törvény előírja, hogy dohányozni csak a kijelölt helyen szabad. A szabályok megszegése, főként munkahelyeken és éttermekben ma is gyakori.

A passzív dohányzással járó gazdasági teher

Rupp és munkatársai 1997-ben megjelent adatai szerint a dohányzással összefüggő költségek 1,25%-a a passzív dohányzásnak tulajdoníthatók. Barta Judit (GKI Gazdaságkutató Rt) 1998-as adataival összevetve ez azt jelenti, hogy abban az évben 3,4 milliárd forint kára származott az országnak a nemdohányzók nem megfelelő védelme miatt.

A dohányipar és a környezeti dohányfüst

A dohányipar régóta tart attól, hogy a passzív dohányzás megelőzését célzó szabályok negatívan befolyásolják a profitot. Az alábbi idézet egy 1987-es Philip Morris-dokumentumból származik.

„Nyilvánvalóan a környezeti dohányfüst másokra gyakorolt hatásai[nek megelőzése] a ma ismert leghatékonyabb dohányzásellenes fegyver, melyet a dohányipar ellen valaha bevetettek.”

(Forrás: Ferguson RN, Waugh M. Social-political context of cigarette sales and use in the US – 1987. Philip Morris Inter-office correspondence, Memo to the strategic planning committee, 1987. május 27.)

A passzív dohányzás megelőzése együtt jár a dohányzás térbeli korlátozásával, ami ahhoz vezet, hogy a dohányosok egyre kevesebb helyen hódolhatnak majd szenvedélyüknek. Egy 1994-es Philip Morris dokumentum erről így szól:

„Ha a fogyasztóknak kevesebb lehetőségük lesz, hogy élvezzék termékeinket, kevésbé gyakran fogják azokat használni, és ennek eredménye a nettó profitunkra kifejtett negatív hatás lesz.”

(Forrás: Wells T. CAC presentation Nr 4. 1994. július 8.)

A magyar dohányipar is több módszert bevetett, hogy a dohányzás térbeli korlátozásának gátat vessen. 2000-ben a Magyar Dohányipari Szövetség a dohányzás társadalmi elfogadottságát fenntartani hivatott kampányt indított. (1. kép)

1. kép

A British American Tobacco „Dohányzószoba” című, a nemdohányzókat védő törvény elfogadása után indított projektje keretében saját költségén alakított ki dohányzószobákat azoknál a cégeknél, akik a programra jelentkeztek.

Bár a nemdohányzók védelmében hozott törvény vendéglátóipari egységekben csökkenteni szándékozta a passzív dohányzást, az étteremtulajdonosok (a dohányiparral egyetértésben) a dohányzó és nemdohányzó helyiségek tényleges elkülönítése helyett a légcseré-berendezések beszerzését preferálták (ezt pályázatok meghirdetésével a gazdasági tárca is elősegítette). Bár az már a nemdohányzók védelmében hozott törvény elfogadásakor is ismert volt, a legújabb kutatások is megerősítik a légcserés elkülönítés hatástalanságát. (1. ábra)

1. ábra. A kutatási jelentés címe: „A kijelölt nemdohányzó területek nem biztosítanak védelmet vagy csak részleges védelmet biztosítanak a környezeti dohányfüst ellen”. A tanulmány a Tobacco Control 2004. márciusi számában jelent meg.